

KAMEETHARI ÑAANTSI ROJANKINA-TAKIRI MARCOS

*Ikamantantakiri Juan Omitsiryaatan-taniri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9,15-17; Jn. 1.19-28)*

¹ Iroka okanta opoñaan-tanakari Kameethari Ñaantsi jempe ikanta-kota Itomi Tajorentsi, irika Jesús Jeepatzii-totaa-rewo. ² Riitaki rojankinata-kotakiri Kamantantaniri Isaías, ikantzi:

Pamini, aritaki notyaantaki etyaawoni ikamanta-kotemi,

Riitaki wetsi-kimironi jempe pikinapaaki.

³ Eenitatsi cheraapaen-tsini ochempi-mashiki, ikantan-tapaaki:

Powameethateeniri Pinkathari jempe ikinapaaki. Pikimita-kaantero itampatzikae-tziro awotsi.

⁴ Tema pokaki Juan ochempi-mashiki, ikamantantzi, ikenkithata-kota-paakiro jempe okanta-kota omitsiryaataantsi, ikantan-tapaaki: “Pookaero kaari-perori, aritaki ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka.” ⁵ Osheki

pokaentsiri iñeeri Juan, Aapatziyaweni-jatzi, eejatzi poñaneen-chari otsipaki inampiki-paeni Judá-paeni. Ikamanta-koyitakiro ikaaripero-

shire-waetzi, rootaki romitsiryaatan-takariri Juan irika-paeni janta Pareenkaariniki. ⁶ Rootaki ithaaritari Juan, rontyee-tziro iwitzi ikyaakoetari, rowatha-kitakari mashitsi-mashi. Riitaki rowari kentori, imiritziri iyaa pitsi.* ⁷ Iroka ikantaki

* **1:6** ikyaakoetari = camello

Juan ikenkithatzi: “Awotsikitaki matzirori ipinkatha-rentsitzi, nopinkathatzi-takari naaka. Tee okantya ikimita-kaantena romperatani noeyotan-tyaari nothopaeniri ikyaantari iitziki. ⁸ Apatzirowa nomitsiryaatanawo naaka nijaa. Roo kanteencha, riitaki kimitakaan-tyaawoni romitsiryaatan-teeromi Ishire tajorentsi.”

Romitsiryaataka Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Kashiyakaa-weniki jeekatsiri janta Tepokiweniki. Romitsiryaata-wakiri Juan janta Pareenkaariki. ¹⁰ Roo itonkaaneemi Jesús, iñaatziiro ashitaryaa-naka inkite, oshaawin-kashita-paakari Ishire tajorentsi okinapaaki jenoki roshiya-paakari jamomo. ¹¹ Ikemaetatzii inkiteki ikantee-tanaki: Eerokatakira Notyomi netako-perotani. Osheki nokimo-shire-wentakimi.

Ikaaripero-shireta-kaeterimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹² Okanta Ishire tajorentsi aanakiri Jesús ochempi-mashiki. ¹³ Ari ikowawitakari Kamaari ikaaripero-shireta-kaerimi. Tema osheki kitejeri ijeekaki janta itzimayitzira mashireyantzi atsikan-taniri, okaatzi 40 kitejeri. Roojatzi ipokanta-paakari ronampiripaeni Tajorentsi raminayitapaakiniri ikoyiri.†

Retanakari rantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

† 1:13 Kamaari = Yakatantaniri

¹⁴ Ikanta ikinanaki Jesús Tepokiweniki ikamantantero Kameethari Ñaantsi jempe okanta-kota ipinkathari-wentantee Tajorentsi. Tema romonkyahaetakiri rirori Juan. ¹⁵ Ikantan-tapaaki Jesús, ikamantantzi: “Monkaataka iñeetan-tyaariri Tajorentsi ipinkathari-wentantee, pikemijanteero Kameethari Ñaantsi. Pooka-yiteero pikaaripero-shireta-waetzi.”

Raantee-tanakariri 4 shimaawaetzinkari
(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶ Ikanta ishirethapyaata-nakawo Jesús inkaari janta Tepokiweniki, iñaapaa-tziiri iitachari Simón itsipatakari rirentzi Andrés ipashikawaeteeyini. Tema shimaawaetzinkari irikapaeni. ¹⁷ Ikantapaakiri: “Poyaatena, ari okimitee-yaawo nimaeka riimi atziri noshimaata-kahae-miri.” ¹⁸ Tee ishenkaanaka, rookanaki ipashikaa-mento royaata-nakiri. ¹⁹ Roo riyaaneetanakitzi, iñaapaa-tziiri Jacobo, itomi Zebedeo, eejatzi Juan, rirentzi. Ari ijeekaeyini rirori ipitoki rowaepatziro ipashikaa-mento. ²⁰ Roemiñaa-nakiri eejatzi, royaata-nakiri. Eeniro ijeekanaki ipaapate itsipayitari ratzirite.

Atziri raahashiretziri peyari
(Lc. 4.31-37)

²¹ Aritaki areete-yakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta apaani kitejeri imakoryaan-teetari, ikyapaaki Kemijantantsipankoki, ari riyotaan-tapaaki. ²² Ari ipampoyee-yanakirini atziri-paeni ikemirira. Tema tee omaanta ishintsinka riyotaantzi, rawijiri riyotaantzi Yotaantaniri-paeni. ²³ Ari

ijeekakiri atziri raahashiretziri peyari janta Kemijantantsipankoki, kaemanaki rirori,
²⁴ ikantzi: “Jesús, Kashiyakaa-weni-jatzi, niyotzimi naaka, eerokataki Itajorentsita Pawa. Rootaki pipokantari jaka pithonkae-yinani.”
²⁵ Ari ikijathata-nakiri Jesús, ikantanakiri: “¡Pimaerite peyari, piyaatee! ²⁶ Ishintsitanakiro ikaemanaki atziri, rompetata-kaawaeta-nakari iweyarite, rooka-neerira. ²⁷ Ari ipampoyeeyanakirini atziri-paeni, ikanta-wakaanaka: “¿Oetakama iroka? ¿Owakirarima iyotahaantsi iroka? Rotsinampaeri retsiyata-kota-kaeri raahashiretziri peyari.” ²⁸ Ikemakoe-tanakiri intsipaete Jesús maawoeni janta Tepokiweniki.

Retsiyata-kota-kahaero Jesús riyote Pedro
(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹ Ikanta ishitowa-neera Jesús Kemijantantsipankoki, raanakiri Juan eejatzi Jacobo, ikineeyanagini ipankoki Simón, ijeekaki eejatzi Andrés rirentzi Simón. ³⁰ Roo rareeta-paaki-tyaani, ikantee-tawakiri: “Omatatziiro jaawaki-rentsi riyote Simón.” ³¹ Ari ipithoka-shita-nakawo, rakatha-wakotakiro, roejeekakiro. Etsiyata-kotanaki. Piriintanaka aminayita-wakiniri oeta opawakiriri.

Retsiyata-kota-kaayitziri Jesús mantsiyari
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³² Okanta otsireniityaanaki, ramaeta-paakiniri Jesús osheki mantsiyari, ramaeta-kiniri eejatzi

osheki raahashiretziri peyari. ³³ Ipiyowentee-tapaakari Jesús pankotsiki. ³⁴ Retsiyata-kota-kaayiteeri maawoeni. Teera ishinetzi apaani peyari iñaawaete retsiyata-kota-kaayitzirira ikaatzi raahashireyitziri. Tema riyotzi peyari jempe iita Jesús.

Riyotaantzi Jesús maawoeni Tepokiweniki
(Lc. 4.42-44)

³⁵ Okanta okitejetzi-mataki, ananinkanaki Jesús apaniroeni, riyaatero ochempi-mashiki, ari ramanapaaka. ³⁶ Ikanta Simón itsipatakari ikaatzi royaatee-yirini, ithotyaakotaateeri. ³⁷ Ikanta iñaapaeri, ikantapaeri: “¡Yotaanari! Ithotyaakoe-tatziimira.” ³⁸ Rakanakiri rirori ikantzi: “Jame aate, teera roo nopokan-tyaari nojeeki jaka, otzimatyee niyotaan-tayite otsipaki nampitsi.” ³⁹ Ari okantzi-maetaka, ithonkakiro Jesús ranashitakawo Tepokiweni, riyotaantaki jempe ojeekayitzi kemijantantsipankopaeni maawoeni nampitsiki, retsiyata-kota-kaayitee osheki raahashireyi-witari peyari.

Retsiyata-kota-kaeri omatziri pathaawontsi
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰ Ikanta ipokaki omatziri pathaawontsi, rotziwerowa-shita-paakari Jesús, ikowa-kota-paakiri ikantziri: “Pikoyi-rika, aritaki omatakyaa petsiyata-kota-kahaena.” ⁴¹ Raminanakiri Jesús, retako-shireta-nakari. Rootaki rakotan-tanakari Jesús, rotzinkakiri eepichokiini, ikantziri: “Nokoyi, petsiyata-kotee.” ⁴² Etsiyatanaki ipathaa-waewita. Tekatsitane. ⁴³ Ikantawita-waari riyaateera inampiki, ⁴⁴ ikantziri: “Eero

pikamanta-kotana. Apatziro powanakiro piyaata-shiteri Ompera-tajorentsitaa-rewo, pantantyaawori Ikantakaantani paerani Moisés, paanakiniri Tajorentsi pipira patsipeta-kaani, rootaki riyotan-teetyaari etsiyata-koteemi.”
⁴⁵ Roo kanteencha ikamantantanaki pathaawae-witachari janta nampitsiki jempe okanta retsiyata-kotan-taari. Rootaki kaari ijeekantanaa Jesús nampitsiki. Jataki ochempi-mashiki, ari ijeekakiri. Aritzimaetaka ipoka-shitziriri osheki atziri.

2

Retsiyata-kota-kahaeri Jesús kijopookiri (Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

¹ Awijaki jempe okaatzi kitejeri, eejatzi ipiyaa Jesús nampitsiki Capernaum. Ikemayitawae atziri-paeni, ikanteetzi: “Areetaa Jesús.”
² Ipiyowenta-waari, tee ranteta-paakyaawo pankotsi. Riyotaa-yitapaeri maawoeni. ³ Eenitatsi
⁴ atziri pokashita-kiriri Jesús inata-kotakiri kijopookita-tsiri. ⁴ Tee imata iñeeri, rotzikakiri osheki atziri piyoteen-chari. Ateetanaki jenoki pankotsiki, imoontashitapaakiri ikatziyakaha Jesús, ari rowayiita-kotakiri kijopookiri. ⁵ Ikanta riyoshiryaa-wakiri Jesús osheki rawentahae-yapaa-karini, iñaanata-wakiri kijopookiri, ikantziri: “¡Notyomi! Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka.” ⁶ Kemaeyakini Yotaantaniri, ikanta-shiretee-yanakini rirori:
⁷ “Itheenka-tajorentsitatzii irika. Tema tekatsi manteroni ipeyakotantero kaari-perori, apatziro imatziro Tajorentsi.” ⁸ Yotaki Jesús

ikenkishiryaakari, rojampitakiri, ikantziri: “¿Litaka pikenkishiryaaweta-shitantari?”
 9 ¿Tema okameethatzi nokanteri kijopookiri: ‘Ipeyakoe-teemiro pikaaripero-shire-witaka?’
 ¿Rooma pikoyi nokanteri: ‘Pikatziye, paaneero pomaryaa-mento, piyaatee?’¹⁰ Nimaeka piyoteri Itomi Atziri otzimi-motziri ishintsinka jaka kepatsiki, aritaki ipeyakoteeri kaaripero-shire-witachari.”
 Ipithoka-shita-nakari kijopookiri, ikantziri: ¹¹ “Nokantzimi Naaka, pikatziye, paaneero pomaryaa-mento, piyaatee pipankoki.”¹² Katziyanaka kijopooki-witachari, raaneero romaryaan-tawitari, shitowanaki. Maawoeni atziri iñaakiri, ipampoyeeyanikirini iñaawaerira riyaatee. Iweshiryaawenta-nakari Tajorentsi, ikantee-yanakini: “Teera añaapiintziro oshiyaawoni iroka.”

Romiñaa-nakiri Jesús Leví
(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³ Ikanta rapiita-paero Jesús riyotaa-yitapaeri atziri inkaari-thapyaaki. Ari ipiyowentee-tawaari. ¹⁴ Ikanta rawijanaki Jesús, roojatzi iñaanta-paariri itomi Alfeo itachari Leví. Ijeeki rirori, rowakiri reewari wirakocha ishintsitantzi ramaeteniri koriki, ikantapaakiri: “Poyaatena.” Ari ikatziyanaka rirori royaata-nakiri.* ¹⁵ Ikanta rareeta-kaakari ipankoki rowakae-yaari Jesús, ari ikaatakiri riyotaani-paeni eejatzi itsipa ikaatzi oyaata-piintziriri. Tema osheki shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki jataneen-tsiri, riyaatzi-tanaka osheki kaari-pero-shireri-paeni. Tema maawoeni

* **2:14** Leví = Mateo

rakiyotakiri Jesús ikaatzi oyaatakiriri. ¹⁶ Ikanta Inashitantaniri-paeni eejatzi Yotaantaniri-paeni, iñaakiri Jesús rakiyotziri ikaatzi shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki, osheki eejatzi kaari-pero-shireri-paeni. Rojampitakiri riyotaani Jesús, ikantziri: “¿Litaka itsipatan-tariri kaari-pero-shireri-paeni, itsipatakari eejatzi shintsitan-tatsiri ramaeteniri koriki?” ¹⁷ Ikemaki rirori Jesús, ikantzi: “Aririka imantsiyate atziri ipoka-shitziri aawintan-tatsiri, riima atziri kaari mantsiyatatsi tekatsi ikoyi rirori. Tema tee nopoka-shitziri naaka kameetha-shiretatsiri, tema nopoka-shita-tziiri kaari-pero-shireri nokaema-shireteeri rookaero kaari-perori.”

Ikenkithata-kotziro Jesús itziwenteeta
(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸ Eenitatsi pokashita-kiriri Jesús, rojampita-paakiri ikantziri: “Itzita-piintakawo riyotaani Juan rowanawo, ari ikimitari riyotaani Inashitantaniri-paeni. ¿Litaka kaari itzitantawo piyotaani eeroka?” ¹⁹ Ari rakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Aririka itsipatee-tyaari aawakaa-chari, ¿arima itziwentee-tapaakyaa? Kimitaka eero, tema osheki ikimoshireteetapaaki rowawaeteetyaa. ²⁰ Rooma paata, aririka rahaetakiri iimenteetari, aripaetera itziwenteeetyaa. ²¹ Tema apaani paejatoteentsiri ikithaateetari, aririka rowamatan-tantee-tyaawo owakirari ojapeki, aritaki otzijaa-perotanaki aririka aminthata-nakyaa owakirari ojapeki. ²² Ari okimitari eejatzi, tee ikametha-perotzi paejatoteentsiri mashitsi-naki rowantee-tyaari

eeryaari imiriteetziri. “Aririka rowantee-tyaari, aritaki itzijaanaki, apaatashi-waetakyaa imiriteetziri eejatzi mashitsi-naki. Tema apatziro ikameethatzi owakirari mashitsi-naki rowantee-tyaari.”

Ikenkithata-kotziro Jesús kitejeri imakoryaan-teetari

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³ Okanta kitejeri imakoryaan-teetari, ikinanaki Jesús pankirentsi-mashiki. Ari ijaperyaa-kita-nakiro riyotaani okithoki pankirentsi. ²⁴ Tee inimotziri Inashitantaniri-paeni, rojampitakiri Jesús, ikantanakiri: “¿Litaka ijaperyaa-kitan-tawori piyotaani? Tema tee oshinetaa-ntsitzi rantawaeteete kitejeri imakoryaan-teetari.” ²⁵ Akanaki Jesús ikantzi: “¿Tema piñaanata-kotziri pinkatharini David ikowityaa-waetan-takari aantawityaariri itashe, itsipayitakari ikaateeyini? ²⁶ Tema ikyaaki David tajorentsi-pankoki rompera-tajorentsipaetetantari Abiatar, rowakawo ratanteetari tajorentsita-tsiri, ipakiri eejatzi itsipayitakari. Tema tee oshinetaan-tsiwita rowaetyaawo, apatziro rowapiinta-yitawo Ompera-tajorentsita-rewo.” ²⁷ Eekiro ikantana-kitzii Jesús: “Tema riitaki atziri-paeni kantakaan-tzirori otziman-takari kitejeri imakoryaan-teetari. Tema kaari kitejeri imakoryaan-teetari kantakaan-teroni itziman-takari atziri-paeni. ²⁸ Tema irika Itomi Atziri riitaki pinkathari-perotatsiri, rawijiro kitejeri imakoryaan-teetari.”

3

Atziri kijowakori

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

¹ Ikanta ikyaapae Jesús kemijantaantsi-pankoki. Ari ijeekakiri atziri kijowakori.

² Ikowaeta-tziira iñahaeteri retsiyata-kota-kaeri mantsiyari kitejeri imakoryaan-teetari. Raminakoperoetakiri, omatantyaari ikanta-koteri.

³ Ari ikaemakiri Jesús kijowakori, ikantziri: “Pipoki, pojatenkyaa niyanki.”

⁴ Rojampitakiri ikaatzi piyowenta-kariri, ikantziri: “¿Otzimikama shinetaa-ntsita-tsiri anteri kitejeri imakoryaan-teetari? ¿Tema okameethatzi aneshironkatante, rooma kameethatatsi owamaante? ¿Tema okameethatzi antero rooperori, rooma kameethatatsi akaaripero-waete?” Tekatsi akatsini.

⁵ Raminanakiri Jesús piyowenta-kariri, owatsimaa-shireta-nakiri iñaayitakiri kijoshireri ikanteeyini, ikantanakiri kijowakori: “Pampiryaa-wakotee.” Matanaka, akotsitane kameetha. ⁶ Ari ishitowae-yanakini Inashitantaniri ipiyotee-yakani, jataki ikenkithawaeta-kaeri aapatziyariri Herodes, ikanteeyini: “¿Jempema akante-rika Jesús owamaan-tyaariri?”

Ipiyoteeta inkaari-thapyaaki

⁷ Ikanta ishitowanee Jesús, ikinanee inkaari-thapyaaki itsipata-naari riyotaanewo. Kijokiro rowanakiri Tepokiweni-jatzi, nampiyitawori ipatsiteki Judá-paeni, ⁸ Aapatziyaweni-jatzi, Kiraarini-jatzi, maawoeni nampiyitawori intatsikiro Pareenkaarini. Ikemaeyakini eejatzi Mapini-jatzi, Shimaa-jatzi, ikanteetzi:

“Roñaahantaki Jesús osheki kaari iñaapiintetzi.” Pokaeya-nakini iñeeri. ⁹ Rootaki ikantan-tanakariri Jesús riyotaani ramineniri pitotsi, eero ratsinakan-teetari. ¹⁰ Tema imatakiro Jesús retsiyata-kota-kaayitaki osheki. Otatsinka-wirinikita-wakaaka mantsiyari ikoyi ipampitanta-wakyaari eepichokiini rako. ¹¹ Ipoka-piinta-yitzi raahashireyitziri peyari, rotziwerowa-shitari Jesús, antawo ikaemanaki, ikantzi: “¡Eeroka Itomi Tajorentsi!” ¹² Eero riyotzi-tanteetari Jesús, ikijatha-yitanakiri.

*Riyoshiitaki Jesús 12 Otyaantaa-rewo-paeni
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)*

¹³ Ikanta itonkaanaki Jesús ochempiki. Ari ikaemakaan-takiri ikaatzi ookimotakariri. Jateeyakini ikaatzi ikaemakaan-takiri. ¹⁴ Aripaete riyoshiitaki 12 itsipata-piintyaari, riiyitaki iitakiri Otyaantaa-rewo-paeni, riitaki rotyaanteri ikenkithata-kaantayite. ¹⁵ Ipajawyaakari retsiyata-kota-kaayiteeri rirori mantsiyari, ikaatzi raahashireyitziri peyari. ¹⁶ Irika ikaatzi riyoshiitakiri: Simón, iitakiri “Pedro,” (akantziri añaaniki aaka: “Kijori.”) ¹⁷ Kaakitapaaki Jacobo itomi Zebedeo eejatzi Juan, riijatzi rirentzi Jacobo. Iitakiri “Boanerges,” (akantziri añaaniki aaka: “Otomi ookatha-rentsi.”) ¹⁸ Kaakitapaaki Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, kaakitapaaka Simón, Kijakotan-taniri.* ¹⁹ Kaakitapaaki Judas Nampitsi-weri,

* **3:18** Kijakotan-taniri = cananeo = Owinteni-weri

pithoka-shityaarini paata. Ikanta ipokae Jesús pankotsiki.†

Kijimatziriri Ishire tajorentsi

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

²⁰ Ari ipiyowenta-waari osheki atziri-paeni, tee omateeya riyaata-paente rowaeyaa Jesús.

²¹ Eenitatsi kanteen-tsiri: “Shinkiwentaka Jesús.” Rootaki ipokanta-witakari isheninka-paeni okaakiini, raaneerimi. ²² Areetee-yapaakani eejatzi Yotaantaniri ipoñaayitaka Aapatziyaweniki, ikantapaaki rirori: “Irika atziri roshinchaa-tziiri Nantatsiri, rootaki retsiyata-kota-kaantariri ikaatzi raahashiretziri peyari.”

²³ Ikanta ikemaki Jesús, ipiyotee-yakirini, roshiya-kaawenta-tziiniri okaatzi ikenkithata-kaeriri, ikantziri: “¿Eenitatsima Kamaari kaminaa-wakaa-chari eero ikamaaritanta?† ²⁴ Aririka ikosheka-wakaeyaa atziri jempe ipinkathari-wentee-tziri, aritaki rookawenta-wakaakyaa.

²⁵ Aririka ikosheka-wakaeyaa atziri jempe ijeeka-wankota-wakaa, aritaki rookawenta-wakaakyaa. ²⁶ Ari ikantari eejatzi Kamaari aririka ikosheka-wakae-yaami, aritaki rookawenta-wakaakyaa, eero ishintsitzi, ari ithonkyaari. ²⁷ Tema aririka ikowaete ikoshiteeteri atziri shintsitatsiri kameetha, otzimatyee reteeta-wakyaari roojoteeteri, eero imataneero ikijako-wentyaawo rashiwitari, rayitee-tanakiri.

† **3:19** Iroka-paeni oweyaanta-paakawori ñaantsi-paeni, eenitatsi ojankina-yitaka eejatzi janta 3.20. † **3:23** Kamaari = Yakatantaniri

²⁸ Pikemi kyaariperota-tsiri nokanteri: ari rariperoteeri Tajorentsi antayitzirori kaariperori, ari ikimitahaeriri eejatzi theenka-tajorentsita-tsiri. Omaperotatya. ²⁹ Riima kijimata-kirini Ishire tajorentsi, ashi rowaero eero rariperoe-teeri.” ³⁰ Rootaki ikantan-takari Jesús, tema ikantee-tatziiri: “Kamaarira irika.”

Riniro Jesús eejatzi rirentzi-paeni
(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹ Ari areetapaakari riniro Jesús otsipatakari rirentzi-paeni, okaemakaan-tapaakiri, okatziya-paaka onkokiroeni. ³² Ikantawitakari ikaatzi piyowenta-kariri: “Ari opokiri piniro eejatzi pirentzi-paeni, okoyi oñeemi.” ³³ Ikantanaki Jesús: “¿Otzimikama niniroitari, itzimika nirentzitari?” ³⁴ Ari raminanakiri ikaatzi piyowenta-kariri, ikantzi: “Irika-paeni, riitaki nokimita-kahaari yeeyi, roojatzi nokimita-kahaari nonaanate. ³⁵ Ikaatzi antaneerori ikoyiri Tajorentsi, riitaki nirentzitaari, rootaki notsirotaari eejatzi niniron-taari.”

4

Roshiya-kaawentziri Jesús pankiwae-rintzi
(Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

¹ Ikanta ipiyanaa eejatzi Jesús inkaarithapyaaki, riyotaan-tapae. Ipiyowentee-tawaari. Otetanaka pitotsiki, jeeka-kotaki niyankyaani eepichokiini, katziyee-yakani atziri-paeni ochereeteki ikemijantee-yirini. ² Tema okaatzi riyotaa-yitziriri, roshiya-kaawenta-tziiniri, ikantzi: ³ “Eenitatsi

pankiwae-rintzi jatatsiri ipankiwaete. ⁴ Ikanta rooka-kitakiro iwankiri, eenitatsi ookakita-paenchari awotsiki, ipokapaaki tsimereriki, rowapaakawo. ⁵ Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari omapi-pookitzi tee otzima-perotzi kepatsi, intsipaete oshooka-witanaka. Tee otonta-pathatatzi kepatsi, ⁶ jampiya-shitanaki pankirentsi ishintsita-paakira ooryaa, tema tee otzima-perotzi oparetha. ⁷ Eenitatsi otsipa ookakita-paenchari kitochee-mashiki, anaanakiro kitochee oshookanaki. Tee okithokitzi, kamanaki pankirentsi. ⁸ Rooma otsipa ookakita-paenchari okameetha-pathatzi kepatsi, kameetha oshookanaki, kithokitanaki maawoeni. Tzimayitee okithoki apaani-paeni okaatzi shookaen-tsiri. Apaani shookapaen-tsiri, eepichokiini okithokitanaki, otsipa osheki pichokineenta-neentsiri, otsipa sheki-perota-neentsiri okithoki.”* ⁹ Eekiro ikantana-kitzii Jesús: “Okowa-perotatyaa iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini maawoeni.”†

¹⁰ Tema jateeyeeni maawoeni atziri, ari ijeekaki Jesús itsipayitakari ikaatzi oyaayita-kiriri, eejatzi 12 riyotaani. Ari rojampita-nakiri Jesús ikaatzi itsipatakari, ikantziri: “¿Jempema okanta-kotaka okaatzi poshiya-kaawentakiri inkaahanki?”

¹¹ Rakanakiri Jesús, ikantziri: “Ishinetee-takimiro eeroka piyota-koteero jempe okanta-kota ipinkathari-wentantee Tajorentsi. Riima

* **4:8** eepichokiini okithokitanaki = okaatzi 30 okithoki; osheki pichokineenta-neentsiri = okaatzi 60 okithoki; sheki-perota-neentsiri okithoki = okaatzi 100 okithoki † **4:9** okowa-perotatyaa = tzimatsiri ikempita

itsipa-paeni, eero nokaman-tzitari rirori, apatziro noshiyakaa-wenta-yiteniri, ¹² ari okantyyaa Eero iñaantawo ikemayi-witari.

Okantawitakyaa ikemijante, eero ikemathatziro, Ari okantyyaa eero ipiya-shiretanta, tema eero ipeyakoe-teeri rirori.” ¹³ Eekiro rojampita-tziiri Jesús ikaatzi itsipatakari, ikantziri: “¿Tema piyotawakiro noshiyakaawentakiri? Aririka noshiyakaawentakimiro otsipa, ¿jempe pikantyyaa piyotantyyaawori? ¹⁴ Tema irika atziri ookakita-kirori iwankiri, riitakira oshiyakaa-wentacha kamantantzirori iñaani Tajorentsi. ¹⁵ Eenitatsi kemawitawori ñaantsi, ipokapaaki Kamaari, imaejanta-kaapaakiri. Riityitakira oshiyakaa-wentziri ookakita-paenchari awotsiki.† ¹⁶ Eenitatsi kemawitawori ñaantsi, ikemijantawita intsipaete. Roshiya-kowitakawo ookakita-paenchari omapi-pookitzira, oshooka-witanaka intsipaete. ¹⁷ Tee riyotako-perotziro ñaantsi, tee ramawetziro ikemaatsi-wenta-nakawo ikemijantzi, rooka-nakiro. Roshiyakawo pankirentsi jampishiteentziri kaari tzima-perota-tsini oparetha. ¹⁸ Eenitatsi itsipa kemawitawori ñaantsi, oshiyakaa-wentakiri ookakita-paenchari kitochee-mashiki. ¹⁹ Okantakaan-tziro iñaawenashiryayita otzimi-moteeri jaawikijato, ikenkishiryaa-kotawo rashaahantyyaa, rootaki ikowa-perotaki otzimi-moteeri

† 4:15 Kamaari = Yakatantaniri

maawoeni. Awijanakiro ñaantsi ikemawita-wakari, roshiyakawo pankirentsi kaari kithokita-tsini. ²⁰ Eenitatsi kemawakirori ñaantsi, oshiyakaa-wentakiri ookakita-paenchari okameetha-pathatzi kepatsi. Ikemijantane, roshiya-kotakawo apaani shookapaen-tsiri, tzimaneen-tsiri eepichokiini okithoki, otsipa osheki pichokineenta-neentsiri, otsipa sheki-perota-neentsiri okithoki.”

Okoñaata-koyitee omanako-witeen-chari
(Lc. 8.16-18)

²¹ Ari ikantaki eejatzi: “Akoyi-rika ootyaari ootamento, ¿arima atapata-kotakiri? ¿Owakotzirima otapinaki? Teera. Tema owakotziri jenoki. ²² Ari okantyaoko ñaata-kotan-teeyaari eejatzi omanakoyi-witeen-chari, ooñaawonteero kaari ikematha-witeeta paerani. ²³ Okowa-perotatyaa iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini maawoeni.”
²⁴ Ikantanakiri eejatzi: “Paamaeyaawo okaatzi pikemakiri. Eenitatsi-rika pantzi-motantani, ari imaperoe-teemi paata eeroka. § ²⁵ Ikaatzi otzimi-motakiri, ari otzimimo-peroteeri osheki. Riima kaari otzimi-motzi, ari imaperoe-teeri raapithee-teeri okaatzi tzimimo-witariri.”*

§ 4:24 Okaatzi kenkithata-kota-chari jaka, iroka okanta-kota: Eepichokiini-rika pikemijanta-wakiro nokanta-kimiri, eepichokiini piyoteero. Rooma pikemijanta-perotawaki-rika, osheki piyotawakiri, eekiro niyotakaa-perota-nakityeemiro.

* 4:25 Iroka oshiyakaa-wenta-chari okaatzi ikenkithata-koetziri jaka: Ikaatzi yotawakironi niyotaa-kiriri, eekiro niyotakaa-perota-nakityeeri. Riima kaari kemijanta-wakironi niyotaa-witakariri, imaperoteeyaa eero piyoteero.

Roshiya-kaawentziro Jesús oshooki pankirentsi

²⁶ Ari ikantanaki eejatzi Jesús: “Eenitatsira okimitari ipinkathari-wentantee Tajorentsi. Okimita-tyaari apaani atziri pankitziro pankirentsi, ²⁷ imayi tsireniriki, ikanta ikakita-manee. Teemaeta riyotero jempe okanta oshookan-tanakari iwankiri. ²⁸ Apatziro oshooka-waetzi, etanakyawo oshitowanaki oryaani oshi, okanta opowaen-karyaanaki, tzimanaki osheki okithoki. ²⁹ Aririka ojampataki, monkaa-paeteta-paaka rowiikitan-teetyaawori.”

Roshiya-kaawentee-tziro okithoki inchato ryaani-kitatsiri

(Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰ Ikantanaki eejatzi Jesús: “¿Oetaka oshiyari eejatzi ipinkathari-wentantee Tajorentsi? ¿Oetaka noshiya-kaawente-miri? ³¹ Oshiyatyaawo aririka apankitero oryaani-kitatsiri okithoki. Okantawita oryaaniwita,† ³² aririka apankitakiro, oshookanaki, awijanakiro otsipa pankirentsi, ari antawotanaki otewa, ari imenkoshi-yityaari tsimereriki otsimankae-tyeera.”

¿Oetaka roshiya-kaawentan-tawori Jesús ikenkitha-yitziri?

(Mt. 13.34-35)

³³ Ari ikanta-piintatyaa Jesús roshiyakaa-wenta-yitziniri atziri okaatzi riyotaa-yitziriri. Eepichokiini-rika ikematha-yitero atziri-paeni, eepichokiini riyotaa-yiteri. Osheki-rika

† 4:31 oryaani-kitatsiri okithoki = mostaza

ikematha-yitero atziri-paeni, oshekira riyotaa-yiteri. ³⁴ Tekatsi apaani okaatzi ikamantantziri kaari roshiya-kaawentzi. Riima riyotaani-paeni, ikemathata-kaakiri okaatzi riyotaa-yitakiriri.

Romaeriuro Jesús tampyaa

(Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵ Okanta otsireniityaanaki, ikantaneeri riyotaani: “Jame amontyahae intatsikirona.”

³⁶ Tema jateeyeeni maawoeni piyowenta-kariri. Ari ijeekaki rirori pitotsiki, montyaa-koteeyaani. Eenitatsi oyaatana-kiriri ikinako-yitanaki otsipaki pitotsi. ³⁷ Ari omapoka-paakari antawo tampyaa, antawo otamakaanaki, kitaata-

paaka nijaa pitotsiki. ³⁸ Roo kanteencha Jesús, maatsi rirori opataki pitotsi, rotzii-totaka. Ari riyaata-shiita-nakiri rowakiryahae-tapaakiri, ikantee-tziri: “¡Yotaanari! ¡Atsitsiya-kotatyee! ¿Tema okantzimoshireemi?” ³⁹ Piriintanaka Jesús, iñaanata-nakiro tampyaa, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampyaataki!”

Ikantzi-tanakawo inkaari eejatzi: “¡Pimaeryaatel!” Awijanaki tampyaa, maeryaatanee inkaari. ⁴⁰ Ikantziri riyotaani: “¿Oetaka pithaawan-tanakari? ¿Tekirama pawentaa-perotana?” ⁴¹ Osheki ipinkathata-

nakiri, ikamanta-wakahae-yanakani ithaawan-kakiini: “¿Litatyaakama irika romaeryan-tawori tampyaa, romaeryiro eejatzi inkaari?”

5

Gadara-jatzi raahashiretziri peyari

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

¹ Areetee-yakani intatsikironta inkaari, aatakota-paaki nampitsiki iiteetziri Gadara.*

² Roo raata-kowita-paaka, ishiya-shita-wakari raahashiretziri peyari ipoñaakawo kitataa-rewomashiki, ³ ari ijeekawaetziri rirori. Tee raawyeetziri roojowitee-tantari eshirotha.

⁴ Itzimpejiro roojowitee-tantari iitziki eejatzi rakoki. Tekatsira otsinampaerini. ⁵ Ashi

royiro maawoeni kitejeriki eejatzi tsireniriki, ikinayitzi ochempiki, kitataa-rewomashiki, ikaemawaetzi, otoyitakiri mapisheta-paeni.

⁶ Ikanta iñaawakirira ipokaki Jesús, ishiya-shita-wakari, rotziwerowa-shita-paakari.

⁷ Atawo ikaemapaaki, ikantzi: “¡Jesús! ¡Itomi Tajorentsi-perori! ¿Jempema pikantenaka? ¡Tee nokoyi powashironkaena!” ⁸ Tema ikijathata-

paakiri Jesús, ikantapaakiri: “¡Piyaate peyari!”

⁹ Ikanta rojampita-nakiri, ikantziri: “¿Jempema piitaka?” Ari rakanaki peyari, ikantzi: “Noeta ‘Oshekyaaantzi,’ tema osheki nokaateeyini.”

¹⁰ Eekiro ipankinawenta-nakityaari peyari, ikantziri: “Tee nokoyi potyaantena otsipaki nampitsi.” ¹¹ Ari ipiyotaka tyonkaarikiini osheki

chaancho ishimokawaeteeyini. ¹² Ikanteeyini peyari: “Potyaantena janta chaanchoki.”

¹³ Ikantzi Jesús: “Pimatero.” Jatanaki peyari-paeni chaanchoki, raahashireta-paakiri, rootaki ishiyan-tanakari impeetaki, japokae-yapaakani maawoeni inkaariki, thonkaka ipiinkaki. Aamaaka ikaawita 2000 chaancho.

¹⁴ Ari ishiyee-yanakani aminakowentziriri

* 5:1 Gadara = Gerasa

chaancho-paeni, ikamantanta-paaki nampitsiki, ikamantakiri eejatzi maawoeni jeekayita-tsiri rowaneki. Pokaeya-nakini raminiro awijeent-siri. ¹⁵ Ipoka-shita-paakiri Jesús. Iñaapaa-tziiri raahashirewitari oshekyaanzi peyari. Ijeekaki, kameetha ikantanaa, ikithaataa. Ari ithaawae-yanakini. ¹⁶ Ikaatzi ñaakiriri inkaahanki ikamanta-wakiri okaatzi awijimota-kiriri raahashirewitari peyari eejatzi chaancho-paeni.” ¹⁷ Ikantee-tanakiri Jesús: “Tee nokoyi piyeeki nonampiki, pamini jempe pikini.” ¹⁸ Ikanta rotetanaa Jesús pitotsiki, ipankinawenta-witawaari retsiyata-kota-kahaeri, ikantawita-waari: “Nokoyi noyaata-nakimi.” ¹⁹ Rakanaki Jesús, ikantzi: “Eero poyaataana, piyaatee pisheninkaki. Pikanta-paeri: ‘Rowawijaa-kotaana Tajorentsi, ineshironkataana Pinkathari.’” ²⁰ Ari imatakiro irika retsiyata-kota-kahae-teeri, jatee inampiki iitachari Apipakoweni, ikamanta-paeri maawoeni atziri, ikantapaeri: “Retsiyata-kota-kahaana Jesús.” Ari ipampoyahae-tanakiri ikemaetzirira ikantayita-paeri.

Rishinto Jairo eejatzi tsinani pampitzita-kiriri ithaari Jesús

(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹ Ikanta ipiyaa Jesús ipoñahaawo intatsikiro. Ipiyowenta-waari osheki atziri inkaarithapyaaki. ²² Ari rareeta-paaka jewatatsiri kemijantantsipankoki iita Jairo. Iñaapaakiri Jesús, rotziwerowa-shita-paakari, ²³ ikantapaakiri: “Okamatyee nishintyo. Nokoyi piyaate

pipampitanyaaowo eepichokiini pako, etsiyata-koteeta.” ²⁴ Ikanta riyaaatanaki Jesús, roo kanteencha royaata-nakiri osheki atziri, ratsinakimateeyakirini.

²⁵ Okanta apaani tsinani ojokaawaeta-chari ira, okata-kotaki 12 ojarentsi omantsiya-waetaki, ²⁶ osheki raawinta-witee-takawo, othonkakiro tzimimo-witawori opinawenta. Atsipewaetashitakawo, eekiro omaperotatyaa omantsiyatzi. ²⁷ Okemaki roori ikenkithata-koetziri Jesús. Okina-shita-nakiri itaapiiki, opampitzita-paakiri eepichokiini ithaari.

²⁸ Okanta-shiretzi: “Aririka nopampitzitakiri eepichokiini ithaari, aritaki netsiyata-kotee.” ²⁹ Apathakirotananaa etsiyatanaki

ojokaawaewitawo ira. Okemawakiro owathaki roori tee okatsiwaetanee. ³⁰ Tema yotaki Jesús eenitatsi etsiyata-kotakaa-shitakari ishintsinka, ipithoka-shita-nakawo, rojampita-nakiri ikaatzi oyaatakiriri, ikantziri: “¿Iitaka pampitzita-kinawori noethaari?” ³¹ Rakanakiri riyotaani,

ikantzi: “¿Tema piñiiri ratsinakimayitakimi atziri? Eekiro pikantatzii: ‘¿Iita pampitzita-kinawori?’ ” ³² Eekiro ramina-minata-nakitzi Jesús, iñaantyaariri pampitzita-kiriri iithaari.

³³ Okanta iroka tsinani opinkathata-nakiri Jesús, ompetawaetanaka. Tema iyotzi rootaki retsiyata-kota-kahae. Iyaata-shita-nakiri,

otziwerowa-shita-paakari, okamanta-kota-paaka. ³⁴ Ikantanakiro rirori: “Tsinani, rootaki etsiyata-kota-kahaemiri pawentahaana. Kantacha piyaatee, pikimoshiretanee, tema etsiyata-koteemi.”

35 Tekira ithonkirootami Jesús iñaanatziro tsinani, areetapaaka poñeenchari ipankoki jewari, ikantapaakiri: “Kamaki pishinto. ¿Eero poñaashirenkiri yotaantaniri?” 36 Ikanta ikemawaki Jesús ikantee-tapaakiri, ikantanakiri jewatakaan-tatziri kemijantantsipankoki, ikantziri: “Eero pithaawa-shiwaeta. Pawentee-na.” 37 Tekatsi ishinete royaata-nakiri. Apatziro raanakiri Pedro, Jacobo, Juan. Riitaki Juan rirentzi Jacobo. 38 Ikanta riyaataki, areetaka ipankoki jewari. Iñaapaa-tziiri rakishiyeenka-mashitaka atziri-paeni, antawo riraa-kotee-yakawoni. 39 Kyaapaaki Jesús, ikantapaakiri: “¿Litaka piraantee-yarini? Tee okami eentsi, omakoryaatzii.” 40 Itheenka-shiryaawiteetakari Jesús. Romishitowa-paakiri maawoeni. Apatziro ijeekanaki ashitawori eejatzi riyotaani-paeni. Ikyaa-shita-nakiro romaryahae-takirowa eentsi. 41 Roteya-wakota-paakiro, iñaanata-paakiro, ikantziro: “¡Talita cumi!” (Akantziri aaka: “Eentsi, pipiriinte.”) 42 Piriintanaa eentsi, anashitanaa. Tema tzimaki 12 ojarentsite, rootaki anashiwaetan-tanaari. Tema ipampoyeeyanakironi ikaatzi ñaakirori. 43 Ikantzi Jesús: “Pipiroota owanawo.” Ipoñaashita ikantanakiri eejatzi: “Teera nokoyi pikaman-tayiteri atziri-paeni.”

6

Ipiyaa Jesús Kashiyakaaweniki
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

¹ Ikanta ipiya Jesús inampiki, ari royaateeri riyotaani. ² Okanta apaani kitejeri imakoryaan-teetari, riyotaantaki Jesús kemijantantsipankoki. Ipampoyeeyakirini ikaatzi kemiriri, ikanteeyini: “¿Litaka matakaa-kiriri irika riyota-nitantari, itajonka-wentantaki eejatzi? ³ ¿Kaarima itomi kemitzirori incha-kota? ¿Tema riitaki otomi María? Añiiri Jacobo, José, Judas eejatzi Simón, riitaki rirentzi-paeni. ¿Kaarima atsipatari ritsiropaeni jaka?” Osheki itheenki-mawaetee-takiri.* ⁴ Rootaki ikantan-tanakari Jesús: “Ashi oyiyo tee ipinkathatee-tziri Kamantantaniri inampiki ijeekayitzira isheninka, eejatzi ipankoki rirori. Rooma otsipaki nampitsi, aritaki ipinkathatee-takiri.” ⁵ Ari okanta kaari okantan-tanaa Jesús roñaahantero ishintsinka janta. Apatziro retsiyata-kotakae apaani-paeni mantsiyari, ipampitanta-nakari eepichokiini rako. ⁶ Tema ipampoyeeyanakirini Jesús ikaatzi kijoshire-waeta-tsiri, kaari kowatsini ikemijanteri. Rootaki ikinanta-nakari riyotaan-tayitzi otsipaki nampitsi okaatzi tzimayita-tsiri janta.

Rotyaan-teetziri 12 yotaa-rewo

(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷ Ikanta ipiyotakiri Jesús 12 riyotaani. Ipakiri ishintsinka. Imatanakiro rirori retsiyata-kotakaayitziri raashaireyitziri peyari. Rotyaan-takiri, itsipata-waka-yitanakyaa ikaate apite. ⁸ Ikantawakiri: “Eero paanaki jempe oetyaa, eero paanaki powanawo, pithaate, eejatzi piyorikite,

* **6:3** Jacobo = Santiago.

apatziro paanaki pikotzi. ⁹ Eero paanaki eejatzi otsipa pithaari. Apatziro panaki pikyaan-tari piitziki.” ¹⁰ Ikantzi-tawakari eejatzi: “Aririka pareetakyaa pankotsi, ari pima-paaki, roojatzi pawijan-takyaari otsipaki nampitsi. ¹¹ Eerorika raakameethee-tzimi, eerorika ikemijantee-tzimi, pawija-pithateri. Potekaneero pipatsite piitziki, rootaki riyotan-teetyaari tee ikemijantziri Tajorentsi. Riitaki imaperoete paata aririka raminakoe-teeri maawoeni rantayitakiri. Aritaki awijeero paata ikantee-takiri Paamaarini-jatzi eejatzi Katsimaaniri-jatzi. Kyaaripero.”† ¹² Ikanta riyaaatee-yakini riyotaani Jesús ikamanta-yitakiri atziri rookaero ikaaripero-shire-waetzi. ¹³ Retsiyata-kota-kaayitaki raahashiretziri peyari, ari ikimitakiri osheki mantsiyari itziritan-takari yeenkantsi.

Ikamantakari Juan omitsiryaatan-taniri
(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴ Ikanta pinkathari Herodes ikema-kotakiri Jesús okaatzí rantayitziri. Tema ikanteetaki: “Irika Jesús riitaki Juan Omitsiryaatan-taniri. Riitaki añahaatsi, rootaki otzimantari itajorenka.” ¹⁵ Itsipa kantayita-tsiri: “Elías irika.” Ikanteetzi eejatzi: “Aamaa riitaki oshiyariri Kamantantaniri tzimita-chari paerani.” ¹⁶ Ikanta ikemaki Herodes ikantee-takiri, ikantanaki rirori: “Riitaki añahaatsi Juan nothatya-kaantakiri.” ¹⁷ Tema riitaki Herodes

† **6:11** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee ñheetziro oweyaanta-wori iroka ñaantsi jaka. inashiyita ñaantsi-paeni

aakaantzi-takariri chapinki-paete Juan, roojota-kaantakiri, romonkyaa-kaantakiri, okantakaan-tziro Herodías iinanta-witari Felipe, rirentzi rirori. Rootaki iinantaari Herodes. ¹⁸ Tema ikaminaa-witatyaari paerani Juan irika Herodes, ikantawitari: “Tee okameethatzi payiteri iina pirentzi.” ¹⁹ Rootaki opoñaantari okijaneentziri Herodías, okowawitaka owamaakaan-terimi. ²⁰ Ari okanta romonkyaa-kantantakariri Herodes. Roo kanteencha Herodes antawo ipinkathatakiri Juan, riyotzi kameetha-shireri irika, iiteshiretakaani Tajorentsi. Tee ikoyi rowamahaeteri. Tema okaatzi ikaminaa-witariri, okompitzimo-shiretakari Herodes. Ari rama-wewitawo ikemijantziri. ²¹ Okanta apaani kitejeri, roemoshirenka-witawo Herodes itziman-takari paerani. Ipokaeyakini inampina-paeni, reewarita owayiri-paeni, eejatzi ikaatzi jewayita-tsiri Tepokiweniki. Owaeyakani. ²² Ari okyaapaaki ishinto Herodías rowaeyanira, otzironkapaaka, okameethatzi-motanakiri Herodes otzironkani, ari ikimiyitakari ikaatzi itsipatakari rowaeyani. Ikantanakiro Herodes: “Ari nopakimi oetarika pikowa-kotenari. ²³ Eero namatawitzimi, riyotzi Tajorentsi kyaaripero nokantzi. Rootakirika pikowakiri okaatzi nopinkathari-wentziri, aritaki nopakimi kashetani.” ²⁴ Iyaata-shita-nakiro iniro, okantapaakiro: “¿Oetaka nokowa-koteriri?” Okantanaki iniro: “Pikowa-koteri iito Juan Omitsiryaatan-taniri.” ²⁵ Piyapaaka ewankawo, okantapaakiri: “Nokoyi pipenawo iito Juan, powakinawo pajoshetakiki.” ²⁶ Antawo

rowashiretakotanaka pinkathari. Roo kanteencha, tema maawoeni ikemaetakiri inkaahanki ikantakirori ewankawo, tekatsi ikinakaa-neero, otzimatyee ipiro okowa-kotakiriri. ²⁷ Rotyaantaki owayiri ramakiniri iito Juan. Jatanaki owayiri jempe romonkyaahaetakiri Juan, ithatyaa-paakiri, ²⁸ ramakotakiro iito pajoshetakiki. Ipaetakiro ewankawo, aanakiniro iniro. ²⁹ Ikanta ikemaeyakini riyotaani Juan. Pokaeyakini, ikitateeri.

Rowakaari Jesús 5000 shirampari
(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰ Tema areeyitee-yaani rotyaantani, piyotapaa maawoeni jempe ijeeki Jesús, ikamanta-paeri okaatzi rantayitakiri, okaatzi riyotaan-takiri. ³¹ Eekiro ipokae-yatziini atziri, piyayitacha itsipa. Tee omateeya riyaata-paente eepichokiini Jesús rowaeyaa. Rootaki ikantan-tanakariri Jesús riyotaani: “Jame aate ochempi-mashiki, amakoryaa-wakiita eepichokiini.” ³² Oteteeyanakani pitotsiki, jateeyakini. ³³ Roo kanteencha, osheki amina-kota-wakiriri riyaatanaki, riyotawakiri riitaki. Shiyeeya-nakani ikineeyakini awotsiki, ipoñaanakawo nampitsiki-paeni. Riitaki eteeyakawoni rareetaka, piyoteeyapaakani. ³⁴ Ikanta rareeta-paaka Jesús, iñaapaatziri ipiyotee-yakani. Retakoshiryaa-paakari. Tema ikimita-kityaari ipireetari eerorika itzimi aminakowenteerini. Riyotaa-yitapaeri eejatzi.†
³⁵ Tema tsireniityaanaki, ipokapaaki riyotaani,

† **6:34** ipireetari = owisha

ikantziri: “¡Yotaanari! Ajeekatziiira ochempimashiki, tema tsireniityaaki. ³⁶ Pikaatero piyotaantzi, riyaateeta atziri-paeni nampitsiki ramanante royaari, riyaayite eejatzi ikowakowate owanawontsi owaantsiki-paeni.”

³⁷ Rakanaki Jesús, ikantanakiri: “Pipiri eeroka royaari.” Ikantzi: “¿Pikowatziima niyaate namananta-kite nowakae-yaariri? Otzimatyeera antawaetemi ikaate 6 kashiri aantyaari osheki koriki amanantan-tyaari owanawontsi, owakaan-tyaariri maawoeni.”§ ³⁸ Ikantzi Jesús: “¿Jempe okaatzika owanawontsi ramaantakari atziri-paeni? Piyaate pamina-kitero.” Ikanta ramina-kitziro, ikantziri: “Eenitatsi ikaatzi apite shima eejatzi okaatzi 5 atanteetari.”*

³⁹ Ikantzi Jesús: “Poejeekiri maawoeni atziri eerimashaatakira katawoshi, piinashi-yityaari poejeeka-yiteri.” ⁴⁰ Ari imatakiri. Eenitatsi inashiyiteen-chari ijeekayitaki aamaaka ikaatzi 100 atziri, imataka eejatzi itsipa aamaaka ikaatzi 50 atziri. Ari ikantayita-kiriri, roejeekakiri maawoeni. ⁴¹ Ikanta raakiri Jesús irika shima eejatzi atanteetari, aminanaki inkiteki, ramanakowentakawo.

Itzimpetowakiro tanteetari, ipayitakiri riyotaani, rowawijaa-kiniri rirori atziri-paeni. Ari ikimita-kiriri eejatzi apite shima, rantetaakari maawoeni. ⁴² Tema maawoeni rowaeyakani, kemaneentee-yakani.

⁴³ Rowiiteero okaatzi tzimahaanta-neentsiri, roteyiteeri shima eejatzi atanteetari okaatzi 12 kantziri jaayitapaachari. ⁴⁴ Aamaaka ikaatzi 5000

§ 6:37 osheki koriki = 200 denario * 6:38 atanteetari = pan

shirampari owaenchari.

Ranashitantawo Jesús inkaari

(Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

⁴⁵ Opoñaashita ikantaneeri Jesús riyotaani: “Peteeyaawo pimontyahaе intatsikiro nampitsiki Shima-pankoniki.” Rowetha-yitawaari ikaatzi piyowenta-kariri, ikantawaari: “Kantacha piyaayitee nimaeka.” ⁴⁶ Ikanta riyaaatee-yeeni maawoeni atziri, tonkaanaki Jesús ochempiki ramanya. ⁴⁷ Tema tsirenitanaki, iweyaa-kotee-yaani riyotaani niyankyaani inkaari imontyaa-koteeyani. Apaniroeni ijeekaki Jesús ochempiki, ⁴⁸ ramina-kotakiri riyotaani, ishintsiiyi ikomateeyini oepiya-piyata-kotakiri tampyaa. Okanta okitejetzi-mataki, ipoka-shiteeri Jesús riyotaani-paeni ranashitan-taawo inkaari, ikina-shita-paeri itaapiiki, rooteentsi rawijanakirimi riyotaani-paeni. ⁴⁹ Iñaawaeri rirori, roshiyakaatzi shiretsi irika, kaemaeyanakinini, ⁵⁰ tema maawoeni otsinka-shiryaa-nakiri iñaawaerira. Roo kanteencha, iñaanata-paeri Jesús rirori, ikantapaeri: “Naaka pokaatsi, pitonta-shireyite eero pithaawan-tashitana.” ⁵¹ Otetapaa pitotsiki, awijeen-katanaki tampyaa. Ipampoyeeyanakirini riyotaani. ⁵² Tema tekiraata riyotakotziroota oshekyaan-takawori Jesús owanawonsi, okantakaan-tziro ikijo-shire-waeteeyini.

Retsiyata-kota-kaantzi Jesús Piyompi-shaariki

(Mt. 14.34-36)

⁵³ Areetee-yakani intatsikiro, ojeeki nampitsi iiteetziri Piyompi-shaari, roojota-paakiro pitotsi

ochereeteki. ⁵⁴ Roo rayiitee-yapaa-kitziini pitotsiki, riyota-wakiri Jesús. ⁵⁵ Ikamanta-wakaanaka maawoeni nampitawori janta, ramakoe-tapaakiri mantsiyari romaryahamentoki. Jempe ijeekaki Jesús, ari ramakoe-tziniriri. ⁵⁶ Omatzitaka ikinayitaki ewonkiriki nampitsi, otzinkamiki nampitsi, eejatzi owaantsiki, rowakoe-tziniri mantsiyari-paeni awotsiki jempe riyomparita-piinteeta, ikantee-tziri: “Pishineteri mantsiyari-paeni ipampitawakiro eepichokiini opatzi-kaakiki pithaari.” Tema ikaatzi pampitzita-kiriri ithaari Jesús, etsiyata-koyitee.

7

Owaaripero-shiretziriri atziri

(Mt. 15.1-20)

¹ Ikanta ipokaeyakini Inashitantaniri itsipatakari Yotaantaniri-paeni, ipoñaayitaka Aapatziyaweniki. Ipiyotee-yapaakani ijeekakira Jesús. ² Tema iñaapaa-kitziiri riyotaani tee rantziro rameta-piinteetari ikiwaakota aririka rowaeyaani. Ikiji-mata-paakiri. ³ Tema okaatzi ranta-piintziri Inashitantaniri-paeni eejatzi itsipa Judá-paeni, eerorika ikiwaakota, eero rowaa. Rootaki rameta-piintakari paerani iwaejatzeniti, aririka ikoyi royaa, otzimatyee ikiwaakota-wakyaa. ⁴ Aririka rareeteeyaa ramananta-waetzi, tekira rowapae-yaata, ikiwaako-perota-paeyaa. Teera apaani okantyya rameyitari, ikiwayitzitawo eejatzi riraa-mento, ichomoni, ronkotsi-mento, imaantari, maawoeni. ⁵ Rootaki rojampitan-takariri Jesús, ikantziri: “¿Litaka

ipeyakotan-takawori piyotaani riyotaa-yiteeri paerani awaejatziteni? Noñaapaakiri rowaeyani, tee ikiwaakotyaa.”⁶ Rakanaki Jesús, ikantzi: “Tema owapeyi-motan-taniri eerokapaeni. Eeroka ikenkithata-kotaki paerani Isaías, ikantaki rojankinariki:

Ipinkathata-shitana ipaanteki atziri-paeni,

Teemaeta roshiretana kameetha.

⁷ Aminaa-shita rotziwerowayita ipinkathatana, Riyotaanta-shitakawo rameyitari rirori.

⁸ Pipeyakotakawo eeroka Ikantakaantani Tajorentsi, pantashi-yitakawo rameyitari atziri-paeni. Pikiwayitziro pichomoni, piraa-mento. Osheki okaatzi pantashi-yitakari.”*

⁹ Ikantanakiri eejatzi: “Roo panta-perotaki rameyitari awaejatziteni, pitheen-kawaetakiro Ikantakaantani Tajorentsi. ¹⁰ Iroka ikantaki paerani Moisés rojankinariki:

Pipinkathateeri pipaapate eejatzi piniro.

Ikantaki eejatzi:

Ikaate yakaterini ipaapate eejatzi riniro, otzi-matyee rowamayiteri.

¹¹ Roo kanteencha, pikanta-piinteeyini eeroka: ‘Kameethatatsi akanteri ashiteeri: “¡Pawa! Nashita-kaakari Tajorentsi maawoeni noorikite, eero omata noneshironkatemi.”’[†] ¹² Ari pikantakari eeroka, okaatzi piyotaakiriri pisheninka rootaki kantakaariri kaari ineshironka-yitan-taariri ashitariri. ¹³ Apatziro pantashi-yitakawo rameteetari paerani, rootaki

* **7:8** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñahaetzirowe yaantawori iroka ñaantsi jaka: inashiyita ñaantsi-paeni

† **7:11** ashitakaa-kariri Tajorentsi = Corbán

paminaa-shita-kaanta-kawori iñaani Tajorentsi. Ari pikanta-piintatyaa pantayitziro kimitakawori iroka.”

¹⁴ Rapiitakiro ikaemaeri Jesús maawoeni piyowenta-kariri, ikantziri: “Powayempi-yityaa, pikemathatan-tenari maawoeni.

¹⁵ Tema okaatzi rowaetari, tee owaaripero-shiretantzi. Rooma okaatzi añaawae-yitziri, omishitowa-yitziri inthomoenta, rootakira owaaripero-shiretan-tatsiri. ¹⁶ Okowa-perotatyaa iroka, otzimatyee pikemijantee-yawakini.”

¹⁷ Ikanta riyaaatee-yeeni atziri, kyaapae Jesús pankotsiki. Ari rojampitakiri riyotaani, ikantziri: “¿Litaka poshiya-kaawentakiri?”

¹⁸ Rakanaki Jesús, ikantzi: “¿Pimatzi-takama eeroka-paeni tee otzimi-motzimi piyotani? ¿Tema piyotzi eeroka tee owaaripero-shiretantzi okaatzi rowaetari?”

¹⁹ Tekatsira okantero ashire, apatziro okiniro asheetoki, roojatzi oshitowan-tanee-yaari.” Rootaki riyotaan-

takiri Jesús, tema tee okaariperotzi okaatzi rowaetari. ²⁰ Ari ikantanaki eejatzi: “Rooma

aririka akenkishireeyaa antakaeri itsipa atziri kaari-perori, rootakira owaaripero-shiretan-tatsiri. ²¹ Tema inthomoenta ashireki akenkithashiryaa-koyitawo kaari-perori, kaari kinataantsi, mayempitaantsi, owamaan-taantsi.†

²² koshitaantsi, mashithataantsi, kaari-pero-shiretaantsi, amatawitaantsi, mayempiryoo-kitaantsi, amakoneentaantsi, kijimataantsi,

† **7:21** Iroka ñaantsi “koshitaantsi” añaayitziro jaka Jankina-rentsi 7.22, rooma otsipa-paeni janta 7.21: inashiyita ñaantsi-paeni

ajahaawentaantsi, majontzi-shiretaantsi. ²³ Tema okaatzi ikenkithashiryaa-piintakari atziri kaari-perori iroka, rootaki iñaantawori owaaripero-shire-waetziri. Tema inthomoenta ishireki opoñaayitaka iroka-paeni.”

Awentaanka Owinteni-jato

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Ikanta rawijjanaki Jesús, jataki Mapiniki eejatzi Shimaaki. Ari ijeekapaaki pankotsi, tee ikowawityaa ikemakoe-terimi. Teemaeta omata romana-kotyaa. ²⁵ Tema eenitatsi janta apaani tsinani, raahashiretziri peyari ishinto. Okema-kota-wakiri roori Jesús, iyaata-shitanakiri, otziwerowa-shita-paakari. ²⁶ Kaari

Judá-paeni iroka tsinani, Owinteni-jato iroka. Okantapaakiri: “Pinkathari, petsiyata-kotakaa-yinawo nishintyo, raahashireta-tziro peyari.”§

²⁷ Ikantanakiro rirori: “Teera aapitha-tziri rowanawo eentsite apiri otsitzi royaawo, apatziro rowawo rirori roojatzi ikemantanakyaari.”*

²⁸ Opoñaashita akanaki tsinani, okantziri: “Omaperotatya pikantakiri Pinkathari. Roo kanteencha, rowapiintawo otsitzi okaatzi rookapetokeerekiyitziri eenchaa-niki.” ²⁹ Ikantzi Jesús: “Ari okanta, omaperotatya pikantakiri. Kantacha piyaatee, ari piñaapaero pishinto, etsiyata-kotee roori.” ³⁰ Okanta iyaatee tsinani

§ 7:26 kaari Judá-paeni = grieho * 7:27 Rootaki rametee-yarini paerani Judá-paeni roshiya-kaawentantzi. Riitaki otsitzi oshiyaariri kaari Judá-paeni. Rootaki imatakiri paerani Jesús, tema roshiya-kaawentakiro tsinani rootaki oshiyaariri otsitzi, tema kaari isheninka. Riima isheninka-paeni Judá-paeni, riitaki oshiyaariri eentsi.

opankoki, oñaapaero ishinto omaryahaka omaantareki, etsiyata-kotee.

Retsiyata-kota-kahaeri Jesús matakempitari

³¹ Ikanta rowaanaa Jesús ijeekawita-paaka Mapiniki ikinaneero Shimaaki, roojatzi rareetan-taari Tepokiweniki. Rootaki kepatsi iiteetziri janta Apipakoweni. ³² Ari ramaeta-kiniriri matakempitari, majontziyitatsiri eejatzi. Ikantee-tapaakiri: “Jesús, pipampitanta-wakyaari eepichokiini pako.” ³³ Ikanta raanakiri Jesús inteeneeni, rojaantan-takari rakoe-mpeki ikempitaki, itziritan-takari ishimori ineneki. ³⁴ Aminanaki inkiteki, ¿ishintsitanaki rañeenkatanaki,? ikantziri: “¡Efata!” (Akantziri añaaniki aaka: “piwitaryahae-yaata.”) ³⁵ Apathakirotonaa iwitaryaanaka ikempita, tee imajontzitanee eejatzi, matanaa iñaawaetzi. ³⁶ Ikantawitakari Jesús ikaateeyinira atziri-paeni: “Eero pikamanta-kotana.” Roo kanteencha ipiyathatakari, ikamanta-nakiri maawoeni atziri. ³⁷ Tema ipampoyeeyanakirini Jesús, ikanteetzi: “¿Litaka okameethatantari rantziri irika? Ikema-kahaeri matakempi-witachari, iñaawaeta-kahaeri eejatzi majontziwitachari.”

8

Rowakaari Jesús 4000 shirampari
(Mt. 15.32-39)

¹ Ikanta ipiyoteeyani osheki atziri, thonkapaaka rowanawo. Ikaemakiri Jesús riyotaani ikantziri: ² “Osheki noneshironkatakiri atziri-paeni, tema okaatzi mawa kitejeri

ijeekae-yakini ikemijantana, tekatsi rowaeyaa.
³ Aririka notyaan-teeri, ari aakiri itashe awotsiki, tema eeniyitatsi poñaachari inteena.”
⁴ Rakanaki riyotaani, ikantziri: “¿Jempema ayika owakaeyaariri jaka ochempi-mashiki?”* ⁵ Ari rojampitziri Jesús riyotaani, ikantziri: “¿Jempema okaatzika atanteetari tzimatsiri?” Ikantzi riyotaani: “Eenitatsi okaatzi 7.” ⁶ Ari ikantakiri ikaatzi piyoteen-chari ijeekaeyini jaawiki. Raakiro 7 atanteetari, ramanakowentakawo. Itzimpetowa-yitakiro, ipayitakiri riyotaani, ipayitakiri rirori ikaatzi piyoteen-chari atziri.
⁷ Tzimi-tacha jempe-rika ikaatzi shimaa-niki. Ramanakowentakari eejatzi, riitaki ipaetakiriri eejatzi atziri-paeni. ⁸ Owaeyakani maawoeni, kemaeyakani. Rowiiteero tzimahaanta-paentsiri, ijaayitee okaatzi 7 kantziri. ⁹ Maawoeni owaenchari aamaaka ikaatzi 4000 shirampari. Ari rotyaanta-yiteeriri riyaaate. ¹⁰ Ikanta rotetanaa Jesús pitotsiki itsipata-naari riyotaani, montyaa-kotanaa intatsikironta oetaha Dalmanuta.

Ikowakoe-tziri Jesús itajonka-wentante

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

¹¹ Ikanta ipokaeyakini Inashitantaniri, iñaana-minthata-paakiri Jesús, ikoyi iñeero itajonka-wentante, rootaki riyotan-teetyaari omaperotatya opoñaawo itajorenka inkiteki, iñaanta-tyaari. ¹² Rañeenkatanaki Jesús, ikantzi: “¿Oetaka ikowantari iñeena notajonka-wentante irika-paeni? Eero noñaayi-maetari.

* **8:4** owakaeyaariri, atanteetari = pan

Omaperotatya.” ¹³ Piyanaka Jesús, montyaa-kotanaa.

Shineya-kaerori atanteetari Inashitantaniri
(Mt. 16.5-12)

¹⁴ Ari ipeyakota-nakiro riyotaani rahaanta-nakyaami atanteetari, apatziro raamatsitanaki apaani janta ipitoki.† ¹⁵ Ari ikantzi Jesús: “Paamaeyaawo shineya-kaerori ratantari Inashitantaniri eejatzi rashi Herodes.”

¹⁶ Ari iñaanata-wakahaeyani riyotaani, ikanta-wakaa: “¿Rooma ikantan-teeri teera amaki atanteetari?” ¹⁷ Yotaki Jesús ikanta-wakaari riyotaani, ikantziri: “Tekira poshire-peroteeyani eeroka, rootaki pikenkishiryaa-waetantari,

pikanteeyini: ‘Teera amaki atanteetari.’ ¿Tekirama pikemathatee-yironi? Pikijoshireyitakimi.

¹⁸ Eeniwitacha poki tee piñaantzi. Eeniwitacha pikempita tee pikemi. ¿Tema pikenkishireero noshekyaantakawori owanawontsi? ¹⁹ Chapinki otzimawita atanteetari okaatzi 5, roo kanteencha nowakaaka ikaatzi 5000 atziri. Paayiteero tzmahaanta-paentsiri. ¿Jempema okaatzika kantziri pijaayiteeri?” Ikanteeyini: “12 kantziri.”

²⁰ “Eejatzi nokimitakiro kaatatsiri 7 atanteetari, nowakaaka ikaatzi 4000 atziri. ¿Jempema okaatzika kantziri pijaayiteeri?” Ikanteeyini: “7 kantziri.” ²¹ Ari ikantziri: “¿Tekirama piyotakotziroota?”

Retsiyata-kota-kahaeri mawityaakiri

²² Areetaka Jesús Shima-pankoniki. Ramaeta-kiniri mawityaakiri, ikantee-tapaakiri:

† 8:14 atanteetari = pan

“Pipampitanta-wakyaari eepichokiini pako.”

²³ Ikanta rakatha-wakota-nakiri Jesús irika mawityaakiri. Raanakiri othapiki nampitsi. Reewatakiri rokiki, ipampitantakari eepichokiini rako. Rojampi-tanakiri: “¿Kantacha pamine?”

²⁴ Ari raminanaki, ikantzi: “Aminawitaana, noñaawitaari atziri ranashiteeyani, roo kanteencha tee ikoñaa-perotzi, roshiyakawo inchato.”

²⁵ Ikanta rapiitakiri ipampitziri rokiki, ramina-kahaeri. Ari retsiyata-kotanaki, koñaatanee ramini inteena, iñaaneero maawoeni.

²⁶ Rotyaan-teeri retsiyata-kota-kahaeri, ikantawaeri: “Eero pikinanee nampitsiki, tee nokoyi pikamanta-kotena.”

*Riyotaki Pedro: Jeepatzii-totaa-rewo irika Jesús
(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)*

²⁷ Ikanta rowaanaa Jesús, itsipata-naari riyotaani, riyatero maawoeni nampitsi jeekatsiri Cesarea-ki inampiiteki Filipino. Okanta niyanki awotsi rojampitakiri riyotaani, ikantziri: “¿Itaka ikenkithashiryaa-kotanari atziri-paeni?”

²⁸ Akaeyanakini riyotaani, ikantzi: “Eenitatsi atziri kantatsiri Juan Omitsiryaatan-taniri eeroka. Ikantzi itsipa Elías eeroka. Eenitatsi kantayita-tsiri eejatzi, itsipa Kamantantaniri eeroka.”

²⁹ Ikanta rojampita-nakiri rirori, ikantziri: “¿Jempema pikanteeyini eeroka?” Ari rakanaki Pedro: “¡Jeepatzii-totaa-rewo eeroka!”

³⁰ Ikantzi Jesús: “Eero pikamanta-kotana.”

*Ikenkithata-kotziro Jesús ikami
(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)*

³¹ Ari retanakawo Jesús ikamantziri riyotaani okaate awiji-moterini Itomi Atziri. Ikantziri: “Antawo ikemaatsita-kaena Antaripero-paeni, reewari-paeni Ompera-tajorentsita-rewo, eejatzi Yotaantaniri-paeni, ari rowamaa-kaantenari. Roo mawatapaen-tsiri kitejeri, añahaana.” ³² Ari ikantakiriri, tee romaniro. Ari raanakiri Pedro inteeneeni Jesús ikowawita ikaminayirimi. ³³ Ipithoka-pithata-nakari, raminanakiri itsipa riyotaani-paeni, ikijathata-nakiri Pedro, ikantziri: “Piyaate Kamaari. Tee poshoretawo eeroka ikowakaanari Tajorentsi, apatziro poshoretawo ikowa-piintziri atziri-paeni.”[†] ³⁴ Ikanta ikaemakiri Jesús ikaatzi piyowenta-kariri, ikaemakiri eejatzi riyotaani, ikantakiri: “Eenitatsi-rika kowatsiri itsipatena, rookaero ikowashi-yitari rantero, okantawityaa ikentakoe-teri, itsipatena.” ³⁵ Tema ikaatzi etakowaeta-chari rantayitziro ikowayitziro rirori, ari ipeya-shiteeyaa. Riima ikaatzi atsipewentawori rantaneero nokoyiri naaka, okantakaan-tziro ikemijantziro Kameethari Ñaantsi, rootaki ikamawentan-takinari aritaki rawijako-shiretee. ³⁶ Aminaashi-waeta otzimi-motantzi owaahawontsi jaka kepatsiki, aritaki opeyakaa-shitan-teeyaa. ³⁷ ¿Kantachama ipinako-wenteetyaa eero ipeyashi-waetan-teeta? ³⁸ Tema ikaatzi kaaniwentanani naaka eejatzi okaatzi nokenkithata-koyitakiri, ari imatapaeri eejatzi Itomi Atziri ikaaniwenta-paeri paata aririka ipiye ramaero rowaneenkawo Ashitariri, eejatzi rashi

[†] **8:33** Kamaari = Yakatantaniri

Ronampiripaeni tajorentsitaa-tsiri.”

9

¹ Ari ikantanaki eejatzi Jesús: {Mt 16.28 “Omaperotatyaa, eenitatsi pikaatziri jaka, tekira pikamita aritaki} piñaakiro ishintsinka Tajorentsi jempe ikanta ipinkathari-wentantzi.”

Ishipakirii-motakiri Jesús riyotaani

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

² {Mt 17.1 Okanta awijaki 6 kitejeri. Tonkaanaki Jesús ochempiki, raanakiri Pedro, Juan eejatzi Jacobo.} Ari ishipakirii-mota-kiriri.

³ Kitamaatana ithaari, tekatsi akimita-kaantyya okitamaata-nakira.

⁴ Iñaatziiri Elías itsipata-paakari Moisés, ikenkitha-waeta-kaapaakiri Jesús.

⁵ Ari iñaawaetanaki Pedro, ikantzi: “¡Yotaanari! {Mt 17.4 Omaperotatyaa okameethatzi pamakina jaka. Kameetha nowetsikimi mawa pipanko-sheta: Apaani pashi eeroka, apaani rashi Moisés, rashi apaani Elías.”}

⁶ Tema ithaawae-yanaki-tziini, rootaki iñaawaeta-shiwaetan-tanakari.

⁷ Ari opamanka-paakiri menkori. {Mt 17.5 Ikematzii iñaawaetee-tanaki menkoriki, ikanteetzi: “Notyomira irika netakoperotani.}

Pikemijanteeri.” ⁸ Ikanta ramina-pero-witee-yanaani, tekatsi iñaanee, apatziro Jesús.

⁹ Ikanta roerinkae-yaanira ochempiki, ikowakotakiri eero ikamantantziro iñaakiri roojatzi paata aririka rañahae. Tema irika Itomi Atziri ari rañahae ikamawita-kyaaha.

¹⁰ Rootaki eero ikamanta-kotantari, roo kanteencha osheki rojampita-wakahae-yakani rirori jempe oeta

ikanta-kotziri Jesús, ari rañahae ikamawitakyaa.
¹¹ Ikanta rojampita-nakiri, ikantziri: {Mt 17.10 “¿Litaka ikanta-kotziri Yotaantaniri-paeni, ikantzi: ‘Aririka ipoki-mataki Jeepatzii-totaa-rewo, riitaki jewatapaen-tsini Elías ipoki?’ ”} ¹² Ari rakanaki Jesús, ikantziri: {Mt 17.11 “Omaperotatyaa ikantziri, riitaki jewatapaen-tsini Elías ipoki, itampatzika-shiretan-tapaaki.} ¿Jempema okantzika rojankinata-koetakina paerani? Tema okantzi: ‘Irika Itomi Atziri osheki ikemaatsi-waetyaari, osheki itheenka-waeteeteri.’ ¹³ Pikemi nokante naaka: Areewitaka Elías. Osheki rowajankitee-takiri, imonkaatakiro okaatzi rojankinata-koeta-kiriri.”

Retsiyata-kota-kaeri Jesús eentsi raahashiret-ziri peyari

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴ Ikanta rareetaari Jesús rookanakirira itsipa riyotaanipaeni, iñaapaa-tziiri ipiyowentakari osheki atziri eejatzi Yotaantaniri-paeni, osheki iñaana-minthatakiri. ¹⁵ Ikanta iñaawaerira ipokae Jesús, tee riyotee-yini jempe ikinapae, ishiya-shita-waari rowethata-waari. ¹⁶ Rojampita-paakiri Jesús, ikantziri: “¿Litaka piñaana-takotziriri?” ¹⁷ Akanaki apaani, ikantanaki: “Yotaanari, namatziimiri notyomi raahashiretziri peyari, tee omateeya iñaawaetee. ¹⁸ Ipoka-shita-paeri-rika, osheki rompaja-kaawaetari kepatsiki. Ishimore-paanteta-kaawaetziri, ratsikae-kiwaeta, ikijota-kaawaetziri. Nokanta-witakari piyotaani rowawijaa-koteenari, tee imatziri.” ¹⁹ {Lc 9.41 Rakanaki Jesús,

ikantanaki: “Tee pikemijantee-yanitzi eeroka. ¿Jempema okaate nojeeki-mota-neemi, noñeero namaweyitemi? Pamakiri jaka pitomi.”}

²⁰ Ramaeta-paakiniri. Ikanta iñaapaa-kirira peyari irika Jesús, antawo rompetata-kaanakari eentsi, tyaanaki, ipinaawaeta kepatsiki, ishimore-paanteta-kaanakiri. ²¹ Rojampita-nakiri Jesús ipaapate eentsi, ikantziri: “¿Jempe okaatzika retantanakari peentsite?” Ikantzi: “Ari ikantzita owakira reentsita-paaki. ²² Itaakaa-waewitakari paamariki, ipiinka-waetzi nijaaki, ikowatzii rowamayiri. Kantacha-rika pineshironkatena, pimatero.” ²³ Ikantzi Jesús: “¿Oetaka pikantantari ‘Kantacha-rika...?’ aririka pikemijantane, aritaki omatakyaa maawoeni.” ²⁴ Ari ishintsitanakiro ikaemanaki ipaapate eentsi, ikantanaki: “Kemijanta-witachana, terika nokemijanta-perotzi, pikemijantakaa-peroteena eeroka.” ²⁵ Ikanta iñaakiri Jesús ipokaeya-paakini osheki atziri-paeni, ikijathata-nakiri peyari, ikantanakiri: “Kamaari, matakempita-takaantaniri. Pinteenareeyaari eentsi, eerowa pipiya-shitaari.” ²⁶ Ari ishintsitanakiro ikaemanaki peyari. Ikamanata-kaanakiri eentsi. Osheki kantaneen-tsiri: “Kamaki eentsi.” ²⁷ Ikanta rakatha-wakota-nakiri Jesús, ipirintakiri. katziyanaa. ²⁸ Ikanta ikyaapaaki Jesús pankotsiki, ari rojampita-kiriri riyotaani apaniroeni, ikantziri: {Mt 17.19 “¿Litaka kaari nomatantari naaka notsinampaeri peyari?”}

²⁹ Ikantzi Jesús: “Omaperotatyaa ishintsitzi irika peyari, okowatyaa oetziñaarikotyaawo amanyaa,

atzi-wentyaari eejatzi.”*

*Rapiiteero Jesús ikamanta-kota ikami-motante
(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)*

³⁰ Ikanta rowaanaa Jesús, ikinayitanee Tepokiweniki. Teera ikoyi ikema-koteri atziri-paeni.

³¹ Tema riyotaa-yitakiri riyotaani, ikantayitziri: “Rooteentsi raakaan-teeteri Itomi Atziri. Ari rowamahaeteri. Roo mawatapaen-tsini kitejeri, aritaki rañahae eejatzi.” ³² Roo kanteencha tee ikemathatee-yironi okaatzi ikantawitariri. Tekatsi kowatsini rojampiteri.

*Jempe itzimi riiperota-tsiri
(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)*

³³ Areetee-yaani nampitsiki Capernaum. Ikanta ijeekae-yapaenira pankotsi, rojampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Litaka pikanta-wakaari inkaahanki awotsiki?” ³⁴ Ari imaeritee-yakini riyotaani.

Tema ikanta-wakaa-wenta-tyaawo inkaahanki itzimi-rika riiperota-tsiri. ³⁵ Jeekanaki Jesús, ipiyotakiri 12 riyotaani, ikantziri: “Aririka pikoyi piriiperote, poshiya-kotyaari jempe ikanta omperataa-rewo, tema tee iriiperotzi rirori.” ³⁶ Ramaki apaani eentsi ijeekae-yakinira, ithomaakiri, ikantzi: ³⁷ {Mt 18.5

“Ikaatzi aakameethateeriri oshiyakariri eentsi rawentaana, naaka raakameethataki.} Ari okimitari eejatzi, aririka paakameethatakina naaka, oshiyawaetakawo riitaki paakameethata-neemi otyaanta-kinari jaka.”

* **9:29** Eeniyitatsi jankina-rentsi jempe tee iñeetziro oweyaantawori iroka ñaantsi jaka. inashiyita ñaantsi-paeni

Ari atsipatari kaari kijaneenteeri
(Lc. 9.49-50)

³⁸ Ari ikantanaki Juan: “Yotaanari, noñaaki chapinki apaani atziri paeriirori piwaero, rowawijaa-kotakiri raahashiretziri peyari. Teera añeeri atsipatyaari jaka, nooka-kaakiri.” ³⁹ Ikantzi Jesús: “Eero pooka-kaerimi. Tema ikaatzi tajonka-wentan-tatsiri ipaerirowa nowaero, eero ikiji-mataana ojamaniityaaki. ⁴⁰ {Lc 9.50 Tema ari atsipatari kaari kijaneenteeni.} ⁴¹ Aririka ikaminthahaetemi, ikanteete: ‘Nopakotemi nijaa okantakaan-tziro rashiteemi Jeepatzii-totaa-rewo,’ riitaki ipineeteeri paata. Omaperotatyaa.”†

Eero pantakaan-tziro kaari-perori
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴² “Itzimi-rika antakaa-kirini kaari-perori kimitaariri eentsi rawentaa-kinaha, aritaki rowajankitee-teeri. Roo kameethatatsi ithatakae-tenirimi mapi ikentsiki, rowiinkae-teri inkaariki, ari okantyyaa eero ikaariperota-kaantanta.† ⁴³ Rootakirika pako kaariperota-kaemiri, pookaero ari okantyyaa pawijakotan-teeyaari, pikimita-kaantero pithatyaa-tyeeromi pako. Roojatzi piyaaponchokitanteeyaari inkiteki. Tema tee okameethatzi otzimawita apite pako rootaki piñaanteyaawori paata rookaeteemi sharinkaweniki ashi powaero janta pitahaeyaa, ⁴⁴ jempe tee ikaamanitapae chowitsi janta, jempe tee otsiwaka-nitapae

† 9:41 rashiteemi: waerontsi † 9:42 mapi = mapi
itoonkan-teetari

paamari. § 45 Rootakirika piitzi kaariperota-kaemiri, pookaero ari okantyya pawijakotan-teeyaa, pikimita-kaantero pithatyaa-tyeeromi piitzi. Roojatzi piyaaponchokitanteeyaaari inkiteki. Tema tee okameethatzi otzimawita apite piitzi rootaki piñaanteyaawori paata rookaeteemi sharinkaweniki ashi powaero janta pitahaeyaa, 46 jempe tee ikaamanitapae chowitsi janta, jempe tee otsiwaka-nitapae paamari eejatzi. 47 Rootakirika poki kaariperota-kaemiri, pookaero ari okantyya pawijakotan-teeyaa, pikimita-kaantero pikitho-kiryaa-tyeeromi poki. Roojatzi piyaa-pityaakitan-teeyaaari inkiteki. Tema tee okameethatzi otzimawita apite poki rootaki piñaanteyaawori paata rookaeteemi sharinkaweniki ashi powaero janta pitahaeyaa, 48 jempe tee ikaamanitee chowitsi janta, jempe tee otsiwaka-nitee paamari eejatzi. 49 Tema paamariki iñaantee-temi maawoeni, ikimita-kaantee-temiro jempe ikanta ikatyokae-tziri ratsipeta-kaetani. 50 Kameetha okanta tziwi okatyotzi. Roo kanteencha aririka rowaeteetero oetarikapaeni, eero okameethatzi ikatyokan-teetyaawo. Ari pikanta-neeyaaari eeroka otzimatyee pikimita-kotee-yaawo tziwi-perori, paapatziya-waka-yiteeyaa, tema tee okameethatzi pitzima-wenta-wakaeyaa.”

§ 9:44 Eeniyitatsi Jankina-rentsi jempe tee iñeetziro iroka-paeni ñaantsi. inashiyita ñaantsi-paeni

**Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur
del Perú**
**The Holy Bible in the South Ucayali Ashéninka language
of Peru**

Las Escrituras en Ashéninka Ucayali del Sur del Perú

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka Ucayali del Sur (Ashéninka, South Ucayali)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

db14e188-438b-52a5-9541-56657c3fc3d9